

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีการศึกษา 2566
รหัสวิชา/ชื่อวิชา สค.239 มุมมองและสถานการณ์ผู้สูงอายุในสังคม 3 (2-1-6)
SW239 Perspective and Situation on Aging in Society
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต/ศูนย์ลำปาง)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec/gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	e-mail	โทรศัพท์
450001	ผศ.ดร.ณัฐพัชร สโรบล	familypooh@hotmail.com	083-515-5519
	รศ.ดร.วรรณลักษณ์ เมียนเกิด	swthammasat@gmail.com	089-665-7282

2. วันและเวลาบรรยาย

ศูนย์รังสิต: ทุกวันพุธ เวลา 13.30-16.30 น.

ห้องเรียน สค.309 และเรียนออนไลน์ ผ่าน Microsoft team ของรายวิชา

วันสอบ

สอบกลางภาค N/A

สอบปลายภาค 20 ธ.ค. 2566 เวลา 09:00-12.00

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่อไปนี้

- 1) มุมมองที่หลากหลายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในระดับประเทศและระดับสากล
- 2) สถานการณ์ปัจจุบันของผู้สูงอายุที่เกี่ยวกับนโยบายการเกษียณอายุ การจ้างงานและการมีส่วนร่วมทางสังคม
- 3) ประชญาและนโยบายที่มุ่งเน้น การทำความเข้าใจเรื่องสุขภาพ พลั ง ความหมายของชีวิต การให้คุณค่าและวัยาคติในสังคมผู้สูงอายุ
- 4) รูปแบบการดูแลและการจัดบริการในสังคมผู้สูงอายุ
- 5) บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ การประยุกต์ใช้ความรู้และเครื่องมือในงานสังคมสงเคราะห์สำหรับการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุ (มีการศึกษาดูงาน)

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

มุมมองที่หลากหลายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในระดับประเทศและระดับสากล การอภิปรายแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับประชญาและนโยบายที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจเรื่องสุขภาพ พลั ง ความหมายของชีวิต การให้คุณค่าและวัยาคติในสังคมผู้สูงอายุผ่านบทสนทนา สถานการณ์ปัจจุบันของผู้สูงอายุเกี่ยวกับนโยบายการเกษียณอายุ การจ้างงานและการมีส่วนร่วมทางสังคม รูปแบบการดูแลและการจัดบริการในสังคมผู้สูงอายุ บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ การประยุกต์ใช้ความรู้และเครื่องมือในงานสังคมสงเคราะห์สำหรับการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุ (มีการศึกษาดูงาน)

ภาษาอังกฤษ

Different perspectives related to aging at national and international levels, discussion on philosophical and policy with focus on health, power, meaning of life, value and ageism in aging society by the dialogue; current situations of older persons in retirement policy, older worker and

social participation; type of the care and services for the older person in our society. Roles of social worker and applications knowledge, tools in social work practice for the older person. (Field study is required)

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้			3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์			5. ทักษะการวิเคราะห์			6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ				
1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4	
●	●	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	●	○

คุณธรรม จริยธรรม

1. ยอมรับและเคารพในความแตกต่าง หลากหลายและเคารพในคุณค่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน
2. มีสำนึกรับผิดชอบในการสร้างสังคมที่เป็นธรรม ไม่กีดกันและเลือกปฏิบัติ
3. ตระหนักและเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างหลักประกันให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร บริการและโอกาสที่จำเป็น
4. คำนึงถึงผลประโยชน์และความปลอดภัยของกลุ่มเป้าหมายทางการวิจัยและ (ผู้ให้ข้อมูล) ผู้ให้บริการทั้งบุคคล กลุ่ม ชุมชน สังคม เป็นหลักในการตัดสินใจทุกกระบวนการ
5. ยึดมั่นในจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมทางการวิจัย มีวินัย ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

ความรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับมนุษย์และสังคม และสามารถเชื่อมโยงพลวัตของระบบสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมืองการปกครองที่มีผลต่อมนุษย์ในสภาวะแวดล้อมทางสังคม
2. มีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานในปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี หลักการด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนจรรยาบรรณทางวิชาชีพ
3. มีความรู้ ความเข้าใจด้านวิธีวิทยาพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าวิจัย หรือการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่ม องค์กร ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม
4. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพกับบุคคล ครอบครัว กลุ่ม องค์กร ชุมชน ท้องถิ่น สังคม และวิชาชีพอื่น ๆ อย่างเหมาะสม
5. มีความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางสังคมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานและบริการที่เหมาะสม

ทักษะทางปัญญา

1. สามารถคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีความแตกต่าง หลากหลาย ที่เชื่อมโยงกับสภาวะแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง
2. สามารถบูรณาการองค์ความรู้ทางทฤษฎีหรือจากการวิจัย ทศนคติ และทักษะทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ที่เชื่อมโยงการปฏิบัติงานกับกลุ่มเป้าหมายและภาคีร่วมต่าง ๆ
3. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ และเครื่องมือทางวิชาชีพในการปฏิบัติงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

1. มีทักษะในการสร้างและพัฒนาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น มีภาวะผู้นำและผู้ตามในแต่ละสถานการณ์อย่างเหมาะสม
2. มีความรับผิดชอบต่อบุคคลและงานที่ได้รับมอบหมาย

การวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1. สามารถเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน
2. สามารถเลือกใช้กระบวนการวิจัยและเทคโนโลยีในฐานะเครื่องมือการปฏิบัติงานเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพบริการสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
3. สามารถนำเสนอและสื่อสารผลการศึกษาค้นคว้าหรือการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพบริการ
4. สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาเครือข่ายการสื่อสารทางสังคมเพื่อการพิทักษ์สิทธิและเสริมพลังให้กับกลุ่มเป้าหมาย
5. มีทักษะพื้นฐานในการรวบรวมข้อมูล/วิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพบริการ

ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

1. มีทักษะการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ โดยยึดมั่นในจรรยาบรรณทางวิชาชีพ
2. มีทักษะพื้นฐานในการสร้างและพัฒนาสัมพันธภาพทางวิชาชีพ
3. มีทักษะพื้นฐานในกระบวนการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ กับกลุ่มเป้าหมายและบริบทแวดล้อมได้อย่างรอบด้าน
4. มีทักษะการปฏิบัติงานอย่างบูรณาการ และสามารถทำงานร่วมกับสหวิชาชีพ

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกาการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ตรงต่อเวลา และมีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยน และแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
การมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน	10
การบ้านหรือ Quiz	10
ค้นคว้าทำรายงานในประเด็นที่มอบหมาย	30
นำเสนองาน	20
สอบปลายภาค	30
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่/ วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/ สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
1 16/08/2566	อธิบายและชี้แจงวิธีการเรียนการสอน การวัดผล หนังสืออ่านประกอบการเรียน การสอน กำหนดข้อตกลงร่วมกัน การทดสอบความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น-กลุ่มเป้าหมายผู้รับสวัสดิการสังคมตามข้อกำหนดของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (กสค.)	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ	อาจารย์ประจำวิชา
2 23/08/2566	สถานการณ์ ปัญหา ทิศทาง และมุมมองที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในประเทศไทย และระดับสากล	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา

สัปดาห์ที่/ วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการ สอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
3 30/08/2566	การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การบูรณาการ การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนและการดูแล ผู้ป่วยภาวะสมองเสื่อมในประเทศไทยญี่ปุ่น”	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	โดย Mr. Kunio NITTA วิทยากรชาวญี่ปุ่น
4 6/09/2566	สังคมผู้สูงวัย ความท้าทายและความเป็นไปได้	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
5 13/09/2566	การให้คุณค่าและภาคภูมิใจกับผู้สูงอายุใน สังคมไทยและสังคมโลก	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	รศ.ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
6 20/09/2566	ช่องว่างของช่วงวัย (Generation Gap) : สร้างความเข้าใจความแตกต่างสู่ ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่น	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	รศ.ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
7 27/09/2566	มิติ Gender ในสังคมสูงอายุ	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	รศ.ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
สัปดาห์สอบกลางภาค				
8 4/10/2566	นโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และ ระบบการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	รศ.ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
9 11/10/2566	นวัตกรรมสังคมสำหรับผู้สูงอายุใน ประเทศไทยและต่างประเทศ	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
10 18/10/2566	การศึกษาค้นคว้านวัตกรรมสังคมสำหรับ ผู้สูงอายุและครอบครัวและการนำเสนอ	การนำเสนอผลงาน	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
11 25/10/2566	บริการใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์สังคมสูงอายุใน ยุคดิจิทัล	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
12 1/11/2566	การอภิปรายกลุ่มในประเด็นที่สนใจ	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา และ รศ.ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
13 8/11/2566	การบรรยายพิเศษเรื่อง “การจัดการบริการ สำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น”	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	วิทยากรพิเศษจาก องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
14 15/11/2566	แนวโน้ม ทิศทางของสังคมสูงวัยใน อนาคต	การสอน Online/Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	รศ.ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด
15 22/11/2566	การศึกษาดูงานตามความสนใจ	การศึกษาดูงาน	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
16 29/11/2566	การนำเสนอผลการศึกษาดูงาน	การนำเสนอผล การศึกษาดูงาน	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยวิธีการวัดผลที่ได้ระบุไว้ข้างต้น

โดยมีเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลแต่ละช่วงคะแนน ดังนี้

100-80	79-70	69-60	59-50	49-40	39-30	29-20	ต่ำกว่า 20
A (4.00)	B+ (3.50)	B (3.00)	C+ (2.50)	C (2.00)	D+ (1.50)	D (1.00)	F (0.00)

หมายเหตุ : ช่วงคะแนนเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษา มีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

หนังสือหลัก

- 1) ระพีพรรณ คำหอม. (2557). “สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย” พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 2) ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2548). ผู้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- 3) ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ. (2555). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ลักษณะการดำเนินงานและกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- 4) ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ. (2009). รายงานการวิจัยเรื่อง ตัวแบบการดูแลผู้สูงอายุที่ดีของครอบครัวและชุมชนชนบทไทย และคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หนังสืออ่านประกอบ

- 5) กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2556). คู่มือการปฏิบัติงาน OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- 6) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2556). คู่มือสังคมสงเคราะห์จิตเวชเด็ก วัยเรียน/วัยรุ่น. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- 7) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2551). การศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายด้านสวัสดิการสังคมในการคุ้มครองสิทธิประชาชนให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล.
- 8) คณะอนุกรรมการด้านสตรี ในคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา. (2555). ผลการจัดสัมมนาเรื่อง “เดินหน้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ปี 2558 : การเตรียมความพร้อมและความร่วมมือของผู้หญิงอาเซียน”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.senate.go.th/w3c/senate/sec.php?url=view&sec_id=79&content_id=720
- 9) ถาวร สกุลพาณิชย์ และคณะ. (2559). การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- 10) ระพีพรรณ คำหอม และคณะ. (2559). การวิจัยชุดโครงการ “การสร้างระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม” สนับสนุนโครงการโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) หัวหน้าโครงการ
- 11) ระพีพรรณ คำหอม, วรลักษณ์ เจริญศรี และเล็ก สมบัติ. (2562). ชุดโครงการพัฒนานวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของผู้สูงอายุประเทศไทยระยะที่ 3. สนับสนุนทุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- 12) ภูงศ์ เสนานุช. (2563). รายงานการวิจัยเรื่อง ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนโดยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- 13) ทรงศักดิ์ รักพ่วง, ภูงศ์ เสนานุช. (2562). นวัตกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ: ความสำคัญต่อสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม Vol 7, No 2 (2019). น.205-215.
- 14) ภูงศ์ เสนานุช และ ธนาชัย สุนทรอนันตชัย. (2560). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- 15) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). รายงานสถานการณ์ความยากจน และความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ในระดับภาคของประเทศไทย ปี 2561. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561. จาก : <https://social.nesdb.go.th/>

เอกสารแนะนำ

- 16) Puchong Senanuch. (2018). Social Work and Social Welfare Education and Practices in the Thai Context: Current Status and Future Challenges, ASEAN Social Work Journal, Vol.6 No.1 (Sept, 2018).
- 17) Puchong Senanuch. (2017). "Social Work and Social Welfare for ASEAN Economic Community Integration", in Tan Ngoh Tiong (Ed). Transforming Society Strategies for Social Development from Singapore, Asia and Around the World. (pp.110-127), Oxford: Routledge.
- 18) Nattapat Sarobol, et al., (2018). *The Development of Membership Potential and Elderly Club Activities: A Case Study of Bang Si Thong Elderly Club, Nonthaburi Province*. Bangkok: J Printing.
- 19) .Nattapat Sarobol. (2020). Lesson Learned from Formative Evaluation: A Case Study of the Care Prevention Program in Japan. Journal of Social Work Vol. 29 No. 1 (2021): January - June 2021, <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/swjournal/article/view/249640> (online).
- 20) Nattapat Sarobol. (2022). Factors Affecting Effectiveness of the Active Aging Program for Older Persons in Thailand. Journal of Social Science Asia Vol. 8 No. 4 (2022): October 2022, <https://socialscienceasia.nrct.go.th/index.php/SSAsia/issue/view/34> (online).